

Na Usu-usu Ana Pol Tanaraaui Noni Hinihini Na'i Pilipae

Gere Mamaani Iniai Bukani

'E taha na 'oi nugasia 'anai suria Kraest? 'A 'ua? 'Oi nugasiai urao amua ma'ua mwane amua ma'ua gare amu'i? 'A 'ua? 'Oi nugasiai ha'arorioriu'o nara hauai sae? 'Oi nugasi'i ha'a amu'i mana tau'aro amua, ma'ua tahitahi goro na'o haa na'i marewana?

'Ia Pol 'a nugasi'i hako i mwane mareho 'isi 'anai suria Kraest. 'Ia Pol 'a hura'a mai baaniai burunga na 'iraau'i mwane sae hako rau wana bo ta'eha 'inia. 'Iia 'e sae na ara'a na'i skuru ahaaha me 'iia 'e ta'i sae nara ha'ahoua suri'i 'ado rumani ha'arahesi adaui Jiu.

Mana'i madoraa na 'ia Pol 'a watea haraaria tanaa Jisas, 'iia 'a mamarota'i ha'ausuri na'i aba 'ada'i ringeringe adaa'i Jiu. 'Iraau'i Jiu raugu ai'a ha'ahoua'a, mia Pol 'a aidangisia do ni mwane mareho nara wana bo ta'eha 'ini'i ra'i mareho haari'i moi. Hoita, na'i 'oha na taraawa'a ha'ausuriraau'i noni 'inia Jisas, rau rohoa marau norata'aia.

'Ia Pol 'a hauai usu-usu tanaraau noni hinihini na'i Pilipae ma 'unua tanaraau do ai'a ta mareho'a ro'u naigui goro tari 'onaai hei'irara'i na haua beia Jisas. Ni huunai 'ado'ado na to'oraa na'i tahingana, naasi 'anai 'iraraa ha'agorohia Jisas, ma do 'anai 'onaaia. 'Ia Pol 'a nugasi'i hakoi mwane mareho 'anai ha'ato'oai 'ado'adosi.

'E taha na 'o raba haua na'i tahitahi amua na'i marewanani? 'O raba 'iraraa ha'agorohia Jisas 'onaaia Pol ma'ua 'o raba ha'a-wa'ewa'e'o moi haari'o? Na'i 'oha na 'oi 'oha'i na'i Buka Pilipae 'oi wai'ado'ado suriai taha na 'oi matai haua 'anai 'iraraa ha'agorohia Jisas ma 'anai tau'aro tanaa.

¹ 'Inaua Pol beia Timoti namiri tatau'aro tanaa Jisas Kraest, miri haua i usu-usuni tana'amou hako i noni ana'ia God namou hinihinia Jisas Kraest na'i 'omaai Pilipae. Ma ai'a do tana'amou moi, mei tana'amou ro'u i na'otara mi'amou i nei mou 'a'au suri'i tatau'aro ni heiso'i na'i 'omaasi. ² Ma miri ha'arahesi do'ia God i Amaga, mia Araha aga, 'ia Jisas Kraest, rarui ha'agorohi'amou mararui ha'a-awahi'amou goro.

Ha'arahesi Ana Pol

³ 'Au ha'atee ha'agorohia God tarau 'ado 'oha nau 'adoma'ini'amou. ⁴ Mau honu 'inia i wa'ewa'e 'ado 'oha nau ha'arahesi 'ini'amou. ⁵ 'Au wa'ewa'e 'ini'amou 'inia i 'a'au amou 'anai taroha'inia i Taroha Goro mau mai na'i madoraa mou taraawa'a hinihinia Jisas Kraest ma tari mai 'ohani. ⁶ Mau 'iraraa ha'agorohia do na tau'aro goro God na taraawa'ana bei'amou 'ai 'ari daara'i tari 'oha naigui agaau, na'i dangi 'ia Kraest 'ai aho'i mai.

⁷ 'A arari do 'au ga'i wa'ewa'e 'ini'amou o'asi, suria 'au ta'ahi'amou di'u mi'amou hako mou 'a'au na'i tau'aro God na banea tanagia. 'T'amou 'a'auhiau na'i madoraa nau taatahi bwarasiai Taroha Goro mau ha'ata'inia tanaraau noni i ha'a-momori ana, rei'uaa na'i 'oha nau awa i rumanih'o ma'ua awa dadara'a. ⁸ 'Au kae tarisi'amou di'u 'inia 'au ta'ahi'amou 'onaai

ta'ahi'amou ana Jisas Kraest. 'Ia God na 'iraraa 'onaa 'au ha'a-momori ma'ua ai'a.

⁹ 'Au ha'arahesi dona heita'ahi amoou 'ai raha hanehane ara'a beiai huunai aidangi, ¹⁰ neina moi matai sigihiai maho na odo-odo. Naasi mougui wadiwadi baaniai ora-ora'a mara bwa'i sadoia ta maho narai hiiri'amou 'inia na'i madoraa Kraest 'ai aho'i mai. ¹¹ 'Au ha'arahesi mi'amou moi hau'i mwani maho goro nara odo-odo 'inia i hei'a'auhi ana Jisas Kraest, mana mwani inoni rai ha'aasaa marai ha'atee ha'agorohia God 'inia.

Rongomaata'i 'A Ha'agorohiai Tatau'aro

¹² Arai do'ora mana asimee'i na'i Kraest, 'au 'irisia domoi 'iraraa i madoraa bwara nau siri na'iei 'ohani, 'a 'a'auhiau 'anai taroha'iniai Taroha Goro. ¹³ 'Iraau na hehei'oi narau 'omesuriai ruma anai Mwaeraha adaau Rom miraaui tara'i sae ro'u 'ini, rau aidangisia do 'inau 'au awa na'i rumaniho'o 'iniai tatau'aro nau haua tanaa Kraest. ¹⁴ Ma 'inia i awa agua na'i rumaniho'oni, 'a rago i noni hinihini nau ha'a-wetewetea i hinihinidaau beia Kraest. Raugu ai'a maaa'u'a 'anai taroha'inia hura'ai Taroha Goro na boi baania God.

¹⁵⁻¹⁷ 'Io, tara'i nei ra taroha'inia Kraest beiai ahugoro na'i tatau'aro adaau. Rau ta'ahiau 'inia rau aidangisia do'ia God na 'ome sigihiau 'anai ha'ata'inia i ha'a-momori na haua i Taroha Goro. Ma'ata, 'a ha'a-momori do ra'i nei ra taroha'inia Kraest 'inia ra kakawa 'omesiau marau rabasia moi do 'iraau sae hinihini rai suriraau. Rau ai'a to'oraai huunai 'ado'ado 'anai heitaroha'i, 'inia rau raba ha'a-ororiuraau moi haariraau. Rau haua o'asi dorai ha'a-arungata'aiau 'oha nau awa

na'i rumaniho'o. ¹⁸ Ma'ata ai'a 'ua! Maho moi na ororiu, 'iraaui hako rau taroha'inia Taroha Goro 'inia Kraest. 'Inau wa'ewa'e moi, rei'uaa tara'i nei ra ai'a to'oraa ma'uasi ra to'oraa huunai 'ado'ado 'anai heitaroha'i.

Na wa'ewa'e agua 'ai 'ari daara'i, ¹⁹ 'inia 'au aidangisia dona ha'arahesi amoo'i 'iniau mana hei'a'auhi anai Hi'ona Maea ana Jisas Kraest 'ai ha'ahura'ahiau dadara'a baaniai rumaniho'o. ²⁰ 'Au rabasia mau hinihini wetewete dowai abui ninima 'anai ha'ata'inia i gorohana Kraest na'i tahingagu tanarai noni. Ma'ata, 'onaai bwane hahaua agua, 'au 'irisia dowai ramoramo 'ado 'oha 'anai ha'ata'inia, rei'uaa wai tahi ma'ua mae. ²¹ Mei tanaau, na tahi na'i marewana, naasi 'anai ha'ata'inia i gorohana Kraest, ma na'i mae 'ai hua tanaau i mareho nai goro di'u ro'u wou. ²² 'Onaa na wai awa mau, 'au ga'i hau'i mwani tatau'aro goro tanaraui noni. Ma 'au ai'a 'iraraa 'i nei he'ua na goro. Tahi ma'ua mae? ²³ Na 'adoma'igu 'a heiruarua'a. 'A goro dowai hano baaniai marewanani 'anai awa beia Kraest na'i aro, 'inia i tahingasi 'a goro di'u ro'u wou. ²⁴ Ma'ata, 'a ororiu ro'u dowai awa mau bei'amou 'anai 'a'auhi'amou. ²⁵ Mau aidangisia do neisi 'a ororiu di'u. Naasi, 'au aidangisia dowai awa mau bei'amou 'anai 'a'auhi'amou mamoi 'u'uria taraua Kraest beiai wa'ewa'e na'i hinihinimoou. ²⁶ Ma na'i 'oha wai aho'i mai bei'amou, moigui huunai ha'atee ha'agorohia Jisas Kraest 'inia awa aho'i agua bei'amou.

²⁷ Maho na ororiu na moi 'iraraa, dona awangamou 'ai suriai ha'ausuringa'i anai Taroha Goro 'inia Jisas Kraest. Ma naasi, rei'uaa

wai ataha wou bei'amou ma'ua bwa'i, wai rongoa do 'i'amou mou ura baabau na'i ta'i 'ado'ado, mamou tau'aro goni 'anai 'auhirai noni 'anai hinihiniai Taroha Goro. ²⁸ Moi abui maaa'usiraau nei nara ura bwarasi'amou marai 'ome 'iraraa do 'ia God 'ai ha'a-ai'araau me 'i'amou 'ia God haaria nai ha'atahi'amou. ²⁹ 'I'amou 'ia God 'a ha'awate'amou 'anai hinihinia Kraest, ma ha'awate'amou ro'u 'anai rongoaata'i 'inia. ³⁰ 'Oha nau awa bei'amou ani, mou 'omesiai tau'aro raha nau haa 'anai taatahi bwarasiai Taroha Goro. Ma na'i 'ohani mou rongoa do 'au tau'aro raha ro'u mau 'anai taatahi bwarasia. Hoita, mau 'iraraa do na'i 'ohani 'i'amou mou haua o'asi ro'u.

2

Suriai Barongana Kraest

¹ 'A 'ua? Ni hagu agaau beia Kraest 'a matai ha'a-o'ori'i 'adoma'igaa'i? 'A 'ua? Ni heita'ahi ana 'a matai ha'a-aro'i ahugaa'i? 'A 'ua? Gau hagu beiai Hi'ona Maea? Ma 'ua? Gau matai ta'ahiraau mana 'auhiraau noni? ² Ma 'onaa na o'asi, moi ahu aratara mamoi ta'ahi'amou hairiu. Moi ha'i ta'i na'i ahumoo'i ma na'i 'adoma'imoo'i 'anai 'adoma'i aratara, mawaigui wa'ewa'e di'u 'ini'amou.

³ Abui haa'i maho dorai ha'a-ororiu'o 'ini'i, ma'ua haa'i mareho moi beiai ahu ha'a-ta'eta'e. Ma'ata 'oi ha'a-anoano'o haari'o ma'oi 'adoma'iniraau noni hako ra ororiu baani'o. ⁴ Abui 'adoma'i ororiu moi 'ini'i mareho na'o 'irisi'i haari'o. Ma'ata 'oi 'adoma'ini'i ro'u i taha nara 'irisi'i noni 'etea. ⁵ Na 'adoma'imoo'i mana awangamoo'i 'ai 'onaai 'adoma'i mana awahana Kraest.

- 6 Rei'uaa 'iia 'a ta'isada beia God,
me'iia ai'a bonasia do 'ai ura baabau na'i
ta'isada na haua beia God.
- 7 Ma'ata 'a ha'a-anoanoa haaria 'onaai noni
tatau'aro.
'A huta ha'i noni
ma boi na'i marewana 'onaai sae haaria.
- 8 'A ha'a-anoanoa haaria
ma araisuria God tari mae,
'a mae 'onaai sae hehere ta'aa na'i dadaa-
horo.
- 9 Tarana naasi, 'ia God 'a ha'a-suruta'ea ara'a ma
nugaa na'i dora na ororiu,
ma haua tanaa i ata na ororiu baani'i hako i
mwani ata.
- 10 Ma na'i atana Jisas 'adonai nei rai topira'i ruru
tanaa,
'iraaui nei na'i aro mana ano,
ma na'i dora adaa'i nei ra mae'a.
- 11 'Iraau hako rai ha'arangasia hura'a do'ia Jisas
Kraest na Araha
marai ha'atee ha'agorohia God i Ama.

Hauai Taha God Na 'Irisia

12 Naasi arai noni agu'i, moi bonasiai araisuria
God beiai ha'ahou suriai herehere na arariraaui
nei na 'ia God 'a bwani ha'atahiraau baaniai
ora-ora'a. 'Onaai araisuriau amoou na'i mado-
raa nau awa bei'amou ani, mou abui ago-
heta'i araisuriau ro'u mau rei'uaa nau ai'a awa
bei'amou. 13 'Ia God na tau'aro na'i ahumoo'i, 'ai
ha'a-mwa'emwa'e'amou mai 'a'auhi'amou 'anai
suriai hei'irisina.

14 Moi abui heitohetohe ma'ua hei'unu'unu
suri'i mwani maho moi haa'i. 15 Naasi moigui
wadiwadi baaniai ora-ora'a mara bwa'i sadoia ta
maho narai ha'ahuni'amou 'inia. Rei'uaa mou
awa 'uruhadaaui noni nara awa na'i kuhi mana

ora-ora'a, 'i'amou moigui awa 'onaai rai' garena God mana tahingamoo'i rai goro na bwa'i ta'aa nai awa suri'i. Na tahingamoo'i rai rara na'i 'uruhadaau 'onaai'i hee'u nara rara dio baaniai aro na'i kuhi, ¹⁶ 'oha moi haua tanaraaui taroha rai tahi 'ini'i. 'Onaa 'ai o'asi, 'inau wai wa'ewa'e 'ini'amou na'i 'oha Kraest 'ai aho'i mai, suria na tau'aro raha nau haua, ai'a 'ari pwaranga.

¹⁷ Na tatau'aro mana hinihinimoo 'a 'onaai ho'asi namou watea tanaa God. Ma 'onaa narai ha'amaesiau, na tahingagu 'ai 'onaai ho'asi nara nuga gonia beiai ho'asi amoo. 'Onaa 'ai o'asi, 'inau wai wa'ewa'e goni bei'amou. ¹⁸ Mi'amou mou ga'i wa'ewa'e ro'u 'inia beiau.

Timoti Mea Epafrodaetas

¹⁹ 'Onaa 'ai suriai hei'irisina Araha aga, 'ia Jisas Kraest, 'a bwa'i orema mawai ha'ataaria'a woua Timoti 'anai garihi'amou, neina 'ai wa'ewa'e 'i 'adoma'igu 'oha wai rongoa ta taroha goro 'ini'amou. ²⁰ Ai'a tanei ro'u 'aigui 'adoma'i ororiu ma'ua ta'ahi'amou 'onaaia Timoti. 'Iia 'a 'adoma'i raorao 'ini'amou dona mwani mareho rai 'ari goro tana'amou. ²¹ 'Iia ai'a 'onaai mwani nei nara 'adoma'i raha moi 'ini'i hei'irisidaa'i marau ai'a bonasiai aidangisiai hei'irisina Jisas Kraest.

²² 'I'amou mou bwane aidangisiai barongana Timoti. 'Iia 'a tau'aro beiau 'anai taroha'inia Taroha Goro, ma 'onaai gare na 'a'auhia amana.

²³ Hoita, na'i madoraa wai 'omesiai taha nai to'o tanaau, 'au rabasia do waigu ha'ataaria wou.

²⁴ Mau hinihini wetewete do 'a bwa'i orema mia Araha 'ai wateau 'anai ataha mau wou bei'amou.

²⁵ I do'oragaaua Epafrodaetas namou ha'ataaria mai 'anai 'a'auhiau ani, nau

'adoma'inia dowai ha'ataaria aho'i 'ariwou bei'amou na'i na'o. 'Iia 'a tau'aro beiau ma 'a'auhiau 'anai ura bwarasiraau maerongagaa'i. ²⁶ 'Iia 'a 'adoma'ini'amou ma kae raba 'omesi'amou. 'Iia 'a 'ado'ado raha 'ini'amou 'iniaia rongoa amou i daoha na haa. ²⁷ Ha'amomori, na daoha na haa 'a gaarangi maesia. Ma'ata, 'ia God 'a ahu ta'ahia ma ha'agorohia aho'i. Ma ai'a do 'iia moi, 'iia 'a ahu ta'ahiau ro'u. 'Inia 'onaa 'a ga'i mae, ni ahutotou nawai haua 'ai raha di'u baaniai na'o. ²⁸ Naasi 'au 'adoma'i raorao 'anai ha'ataaria aho'i wou mamoi wa'ewa'e 'oha moi 'omesia aho'i, minau wai abui 'ado'ado raha di'u'a 'inia 'onaa na'i na'o. ²⁹ Na'i 'oha nai aho'i wou, moi wa'ewa'e 'inia mamoi ha'amaotoa 'onaai do'oramoou beia Araha. 'A goro 'anai ha'ahou'i noni o'asi, ³⁰ 'inia 'iia 'a gaarangi mae 'oha na tau'aro tanaa Kraest. 'A siri na'i maemaeha 'inia i 'a'au na haa tanaau 'ini'amou, 'iniaia awa ha'atau amou.

3

Odo-odo Na'i Maana God

¹ Arai do'ora mana asimee'i na'i Kraest, moi wa'ewa'e 'iniaia hagu amou beia Araha. Ai'a 'ua moe'a tanaau 'anai 'unu aho'isi'i taha nau bwane 'unu'i tana'amou, 'inia na'isi taatahi 'ada'i hinihinimoo'i.

² Mou 'omesuri'amou baaniraau i nei nara 'unua dogai dauai ringei aha ha'ara 'anai ha'i noni ana'ia God. Na barongadi ra 'onaai boo wasi nara sibania moi hau'i here ra ta'a'i. ³ Gau 'iraraa do 'igaau naasi huudi noni ana'ia God. 'Inia rei'uaa nagau ai'a aha ha'ara, na Hi'ona Maea 'a awa na'i raroga ma 'a'auhigia 'anai

ha'arahesia God. Gau wa'ewa'e 'ini'i maho na 'ia Jisas Kraest na hau'i tanagaau magau ai'a 'u'uriai maho nagau hau'i haarigaau 'anai ha'i noni ana'ia God.

⁴ 'Inau 'e ta'i 'iniraau nei nau ga'i 'u'uri'i taha nau haa'i haariau, mau ga'i di'ua ro'u atei na matai haua o'asi. 'Inia 'inau 'a tarana do 'au ga'i haua o'asi. ⁵ 'Inia 'inau 'e ai Jiu baaniai burungana Benjamin. Na wauwa agu'i ra'i ai Jiu, tarana naasi 'inau 'e huunai Jiu. 'Inau 'au dauai ringei aha ha'ara na'i warunai dangi murinai dangi nau huta. Minau ha'isuri'i goro i ringe amee'i, 'inia 'inau 'e ta'i 'iniraaui Farisei nameu taguma'ini'i goro i ringe. ⁶ Minau 'au dau baabau suri'i ringe amee'i do 'ia God 'ai ahugoro 'iniau. Tarana naasi nau ha'a-mama'airaau 'inia i nei rau suria Kraest. Mana 'adonai herehere mana ringeringe amee'i Jiu, 'au ha'isuri'i hako. Ma bwa'i nei nai ha'ahuniau do'au horosia ta nei.

⁷ Na'i na'o nau 'adoma'inia doni mareho 'isi ra'i mareho goro. Me na'i 'ohani, 'au hinihinia Kraest, mau aidangisia dona mwani mareho 'isi, ra'i mareho haari'i moi. ⁸ Ha'amomori! Na'i 'ome riarua nau haa, 'au sadoia doni mwani mareho nau haa'i na'i na'o, ra'i mareho haraari'i moi. Mana mareho na ororiu di'u, naasi 'anai aidangisia goro i Araha agua, 'ia Jisas Kraest. Me tarana 'inia 'ia, na mwani mareho 'au nugasi'i hako mau 'adoma'i mara ha'aro'a moi 'ini'i neina 'inau wai aidangisia Kraest ⁹ mawai ha'i ta'i beia. Ma naasi, ai'a 'inia suria agu'i ringe amee'i Jiu nau odo-odo 'inia na'i maana God, ma na'i moi hinihinigu beia Jisas Kraest. ¹⁰ Taha nau 'irisia, naasi do 'inau wai aidangisia goro a Kraest mana mena na ha'a-suruta'ea aho'i 'ai awa beiau. Mau

'irisia wai rongomaata'i 'onaai rongomaata'i na haa mawai 'onaaia na'i mae ana. ¹¹ Ma naasi nau 'adoma'inia dowai suruta'e aho'i ro'u baaniai mae 'onaaia.

'Eba Tari Ha'a-arosina

¹² Mau ai'a 'unua do 'inau 'au aidangisia hako a Kraest ma'ua 'au tari mau na'i dora na 'ia God na 'irisia dowai tari iei. Ma'ata 'au bonasia do 'inau wai tari 'isi, 'inia naasi tarana na 'ome sigihiau 'inia. ¹³ Arai do'ora mana asimee'i, nau ai'a 'adoma'inia mau do'au ataha'a. Ma'ata ni here nau haa, 'a 'onaai sae na 'eba hei-ohooho. Nau ai'a 'adoma'ini'i mwani maho na'i murigu, ma'ata 'au bonasia i ataha na'i dora nau ai'a ataha mau na'iei. ¹⁴ 'Au bonasia dowai dauai heitahari, 'onaai nei na 'eba hei-ohooho. Ma naasi nagua heitahari, 'ia God 'ai soiau ara'a i aro 'iniai hinihinigu beia Jisas Kraest.

¹⁵ Ma 'igaau i nei na hinihinigaau 'a wetewete, 'a goro dogai to'oraa i ta'i 'ado'ado 'ini'i mareho 'isi. Ma 'onaa 'ia tei na ai'a 'adoma'i aratara beiau 'ini'i tara'i mareho, 'ia God 'ai ha'ata'inia tanaa dona mareho 'isi ra ha'a-momori. ¹⁶ Rei'uaa, taha na ororiu naasi, 'anai awa suriai mareho God na bwane ha'ata'ini'i tanagia.

¹⁷ Arai do'ora mana asimee'i, moi ha'isuriai awangagu mamoi ha'isuria ro'u atei na awa suriai ha'ausuringa'i nameu hua tana'amou ani. ¹⁸ 'Au ha'atee o'asi, 'inia ra ragoi nei nara here 'onaa do rau hinihinia Kraest, mana barongadaa'i ra ai'a goro. 'A ha'ata'inia do rau ura bwarasiai tarohanai mae ana Kraest na'i dadaahoro miraaui ra'i maerongana ro'u. Nau bwane taringai 'unua ga'u tana'amou, mawai 'unua ro'u tana'amou beiai ahutotou. ¹⁹ Nei ra

o'asi, rai sadoia nadaau i mae tarau, 'inia na hei'irisi 'anai abe narau 'adoma'i ororiu 'inia. Na mareho narau ga'i ninima 'inia i haa'i, naraugu ha'apa'o 'ini'i. Marau 'adoma'i riu moi 'ini'i mareho ni marewana. ²⁰ Migaau ra'i noni auhenua anai aro, magau totori ha'i wa'ewa'e 'inia i aho'i ana mai Ha'atahi, 'ia Araha aga, Jisas Kraest. ²¹ Ma na'i madoraasi, na abega na maemae'a moi ma 'ome ta'aa, 'ai orisia maai 'onaai abena na hauasa. 'Ai orisi'i abegaa'i 'inia mena ana na marungi'i 'ini'i mwane mareho hako.

4

Pol 'A Ha'abasuraau Noni Hinihini

¹ Arai do'ora mana asimee'i, 'au tarisi'amou mau ta'ahi'amou di'u. Mou ha'a-wa'ewa'eau minau ha'atee ha'agorohia God 'ini'amou. Naasi, moi ha'isuri'i mareho nau 'unu'i 'isi neina moi ura baabau na'i hinihinimoou beia Araha.

² Mau ha'a-ta'u'u'amurua rua urao, i'oe a Iuodia mea Sinidiki, murui ha'a-arataraa i haiu'au'a na to'o na'i ahoaamurua ma murui 'adoma'i aratara, 'inia murua muru suria hako Araha.

³ Mau ha'angoni'o mo'o no'o mangudi 'anai tatau'aro beiau ani, 'oi 'a'auhirarua, 'inia rarua raru tau'aro 'a'auhiau 'anai taroha'inia Taroha Goro. Ma ai'a do 'irarua moi rua uraosi nararu 'a'auhiau, miraa ro'u tara'i nei beia Klemen. 'Iraau na atadaa'i ra awa na'i buka nara usu'i atadi nei rai dauai tahi tarau.

⁴ Moi wa'ewa'e tarau 'inia hagu amou beia Araha. Mawai 'unua ro'u, moi wa'ewa'e! ⁵ Moi awa 'abenga'i beiraa hako i noni, 'inia Araha 'a gaarangi mai boi. ⁶ Abui ta'aa i 'adoma'imoou

'ini'i mwani maho. Mei suri'i mwani maho mou siri suri'i, mou ha'arahesia God. Mou ha'angonia 'ini'i taha mou 'irisi'i mamou ha'atee ha'agorohia ro'u. ⁷ Ma naasi 'ia God 'ai ha'apapaku'i 'adoma'imoo'i mana ahumoo'i nara torakoke, 'inia 'u'uria amou a Jisas Kraest. Mana herengana God 'anai ha'apapaku'i 'adoma'igaa'i 'a bwarai aidangi tarihana.

⁸ Mana maho hahako, arai do'ora mana asimee'i, 'a goro domoi 'adoma'ini'i tarau mareho 'ini. Moi 'adoma'inia tarau i maho na ha'amomori ma arari 'anai ha'ahoua, i maho na odo-odo ma wariwari baaniai ora-ora'a, mana maho na goro, mana maho na mwani noni hako ra 'adoma'i ha'agorohia. ⁹ Moi ha'isuri'i ha'ausuringa'i nau hau'i tana'amou ma moi hau'i ro'u mareho mou rongo'i nau 'unu'i ma mou 'omesi'i nau haa'i. Ma naasi 'ia God na ha'apapaku'i 'adoma'imoo'i nara torakoke 'ai awa bei'amou hako.

Ha'atee Ha'agorohi Ana Pol

¹⁰ 'Au wa'ewa'e di'u mau ha'atee ha'agorohia Araha 'ini'amou. 'Inia rei'uaa na gere orea'a, mou ha'ata'inia ro'u i 'adoma'i ororiu namou haua 'anai 'a'auhiau. 'Au 'iraraa moi do 'i'amou mou 'adoma'i ororiu 'iniau, magu ai'a mado-raa tana'amou 'anai 'a'auhiau. ¹¹ 'Au ha'atee o'asi, ai'a do'au 'irisi'i tara'i mareho baani'amou. Rei'uaa nau ai'a to'ora mareho, 'inau matanga'i awa na'i 'uruhadi mwani tahinga hehe'ete'i o'asi, mana mareho nau to'ora'i ra aro'a 'inia ahugu. ¹² 'A matanga'i aro'a i ahugu, rei'uaa na mwani maho ra he'ua tanaau. Rei'uaa nau pohara ma'ua toto'ora, rei'uaa nau awa hihioro'a ma'ua 'au

masu, rei'uua nau to'ora mareho arari ma'ua na ai'a. ¹³ Beiai wetewete na'ia Kraest na haua tanaau, 'inau 'au matai awa suri'i mwani tahinga he'ete'i hairiu.

¹⁴ Ma'ata 'a goro i 'a'auhiau amou na'i madoraa nau bwara o'ani. ¹⁵ 'T'amou noni hinihini na'i Pilipae, mou 'iraraa na'i madoraa nau awa bei'amou na'i Provensi Masidonia 'anai taroha'iniai Taroha Goro tari 'oha nau hura'a, ai'a ta ruruha i noni hinihini ro'u nai 'a'auhiau. 'T'amou moi namou 'a'auhiau na'i aba 'anai ha'a 'iniai tatau'aro agua. ¹⁶ Mamou taringai 'a'auhiau'a na'i awa nau haa na'i 'omaa i Tesalonaeka. ¹⁷ 'Au ha'atee o'asi, ai'a do'au 'irisi'i tara'i mareho ro'u baani'amou, me 'au 'irisia do 'ia God, 'ai tahari'amou 'iniai tau'aro goro amou.

¹⁸ 'Io, na mwani mareho mou ha'ataari'i mai tanaau ani beia Epafrodaetas ra taha hako beiau. Mana hisu mou hau'i tanaau ra rago arari, ma ai'a ta mareho nawaigui pwapwaku 'inia. Na hisu mou haa'i ra 'onaai ho'asi na si-si'ini goro na 'ia God 'a ahugoro 'inia. ¹⁹ Na mwane mareho hako, 'iaana'i a God nau tau'aro tanaa. Naasi, mana mareho na ta'isada do'oi to'ora'i, 'ai haa'i tana'o, 'iniai hagu amua beia Jisas Kraest. ²⁰ Gau magau ha'aasaa God i Amaga tarau tarau. Amen.

Ha'atee Ha'ahako

²¹ 'Io, 'oi 'unuai ha'atee wa'ewa'e agua tanaraau noni ana'ia God 'isi nara hinihinia Jisas Kraest. 'Iraau noni hinihini nameu ta'i awa 'ini, rau 'unua wou i ha'atee wa'ewa'e adaa ro'u tana'amou. ²² Miraau hako noni ana'ia God na'i 'omaani rau 'unua ro'u i ha'atee wa'ewa'e adaa tana'amou. Ororiu 'ira i nei ra tau'aro tanaai Mwaeraha adaaui Rom.

²³ 'Au ha'arahesi mia Araha aga, 'ia Jisas Kraest,
'ai ha'agorohi'amou hako.

Taroha Goro mana Usuusu Maea
The New Testament in the Arosi language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Arosi

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arosi

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

444a3934-0a25-5ce9-b53e-5049851eb3b5